

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۱/۲۸

خوشحال آصفی

جینوا کنفرانس کی د غنی غوره وینا او د افغانستان مجبوریتونه

د جینوا کنفرانس هم ترسره شو، په کې ولسمشر غني او د اجرائیه رئیس عبدالله عبدالله په گډون یو شمېر افغان وزيرانو هم گډون وکړ. دغه کنفرانس د ۲۰۱۶ کال د بروکسل په کنفرانس کې د افغان حکومت - نړیوالې ټولني او افغان حکومت - افغان ولس تر منځ د ترسره شویو ژمنو د ارزولو لپاره جوړ شو. افغان حکومت وايي له نړیوالې ټولني سره یې د خپلو کړيو ژمنو له جملې څخه د پاسه پنځوس سلنه ژمني عملي کړي دي، خو د حکومت منتقدین بیا وايي حکومت له نړیوالو ټولني سره یواځې ۳۹ سلنه ژمني پوره کړي او له ولس سره خو یې بیخي ټولې ژمني نیمگړې پاتې دي.

دا چې افغان حکومت له نړیوالې ټولني سره د کړيو ژمنو له جملې یې څومره عملي کړي او یا له افغان ولس سره یې په ترسره کړيو ژمنو څومره عمل کړی دی؛ دا بېل بحث دی. ځکه حکومت وايي له پنځوس سلني ډیرې ژمني یې پوره کړي خو د حکومت منتقدین بیا د ۳۹ سلنه ژمني د پوره کیدو خبره کوي. رښتیا هم که له افغان ولس او نړیوالې ټولني سره د ملي یووالي حکومت ژمني وارزول شي نو لیدل کیږي چې د ملي یووالي حکومت په ډیری برخو کې د خپلو کړو ژمنو په پوره کولو کې پاتې راغلی دی.

خو په حقیقت باید سترگی پټې نشي او قضاوت باید یو طرفه ونه شي. یعنې دا سمه ده چې افغان حکومت له ولس سره خپلې کړي ژمني نیمایي هم نه دي پوره کړي خو د ژمنو په نه پوره کیدو کې یواځې حکومت هم ملامت نه دی. ځکه له یوې خوا خو د حکومت جوړښت په هغه اندازه نه دی چې باید په لوړه کچه د ژمنو د عملي کیدو تمه ترې وشي. یعنې دا یو توافقي حکومت دی چې د وخت د اړتیا پر اساس د جان کېږي په منځگرتوب د اشرف غني او عبدالله تر منځ رامنځته شو. طبیعي ده چې کله هم د یو حکومت واک تقسیم شي نو حتمی به نیمگړتیاوې زیاتې لري. او له بلې خوا کله هم چې ولسمشر غني له ولس سره د خپلو کړو ژمنو د عملي کیدو لپاره اقدام کړی دی نو یا د حکومت د شریک لخوا د غبرگون سره مخ شوی، یا له حکومت څخه د شړل شویو سیاسیانو یې په مقابل کې مظاهره کړي دي او یا هم د پردیو مزدورو کړيو لخوا د مدني فعال، سیاسي احزابو او ایتلافونو په نوم د اشرف غني د اقداماتو مانع واقع شوي دي. د بېلگې په توگه یې د زورواکانو او ملیشه یې قوماندانو په مقابل کې د ولسمشر غني اقدامات او پر وړاندې یې د خاصو کړيو غبرگونونه یادولی شو چې د نظام الدین قیصاري او قوماندان علي پور یې لاس تړلي کابل ته راوستل خو قومي ټیکه دارانو یې دغه اقدام ته قومي رنګ ورکړ او د اصلاحاتو مانع واقع شول.

کنفرانس ته د ولسمشر غني غوره وینا:

هغه څه چې په دغه کنفرانس کې د افغان حکومت په ځانگړې توگه د ولسمشر غني له لاسته راوړنو یادولی شو؛ هغه نړیوالو مرستندویه هیوادونو ته د ولسمشر غني وینا ده چې ویلي دي، نړیوالو په افغانستان کې په بنسټیزو کارونو نه بلکې یواځې په پروژو پانگونه کړي ده او باید په افغانستان کې د ثبات ته د رسیدو لپاره مرستندویه هیوادونه خپله تگلاره او پروگرامونه بدل کړي. ولسمشر غني د جینوا کنفرانس اقتصادي برخې ته په وینا کې ویلي چې د نړیوالو مرستندویه هیوادونو د پراختیایي چارو ستره برخه په پروژو ولاړه ده، او د نړۍ پر مخ هیڅ داسې هیواد نشته چې د پروژو پر بنسټ دایمي ثبات او ودې ته رسیدلی وي. افغانان د پروگرامونو او ستراتیژیو بدلون ته اړتیا لري. له افغانانو سره د پروژو پر ځای په بنسټیزو کارونو پانگونه وکړئ.

بل لور ته یو شمېر کتونکي او بهرني مرستندویه هیوادونه بیا افغان حکومت ته سپارښتنه کوي چې خپل مصارف راکم او په ځان بسیا شي. یو شمېر شنونکي په دې باور دي چې په جینوا کنفرانس کې مرستندویه هیوادونو له افغانستان سره نورې ژمني ونه کړي او له افغان حکومت یې وغوښتل چې خپل مصارف کم او د په ځان بسیایي لپاره کارونه وکړي. خو د ځان بسیایي لپاره څه کول په کار دي او حکومت څنگه خپل مصارف کمولی شي؟

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

څنگه په ځان بسيا کيدلی او د حکومت مصارف کمولی شو؟

که څه هم د افغانستان په شان هیواد د په ځان بسیاينې لپاره ډېر وخت او کار ته اړتیا ده خو بیا هم ځینې کارونه شته که چیرې د حکومت لخوا ترسره شي نو د په ځان بسیاينې سره ډیره مرسته کولی شي.

۱. په هیواد کې د بې قانونه کان کیندنې مخنیوی باید وشي، امنیت یې باید ټینګ شي او د حکومت لخوا دې د کانونو کیندنې ته قوي او منظم پلان جوړ او د کیندنې قراردادونه دې په شفاف ډول له بې طرفه او ژمنو هیوادونو سره لاسلیک شي.

۲. د گمرکونو په عوایدو کې شفافیت رامنځته کول، د برېښنايي سیستم له لارې د گمرکي عوایدو راجمع کول او د دولت خزاني ته سپارل

۳. په هیواد کې موازي، بې کاره او کم کاره ادارې او بودیجوي واحدونه لغوه او بودیجه دې پراختیایي برخې ته ځانگړې شي. موازي، کم کاره او بې کاره ادارې لکه پر اساسي قانون د څار کمپسيون، د فساد پر ضد د مبارزې ادارې، د مخدره توکو پر ضد د مبارزې وزارت، د اوبو او برېښنا وزارت، د سولې عالي شورا او... نور

۴. له ایران، تاجکستان، ازبکستان او ترکمنستان څخه د وارداتي برېښنا واردول دې بند او پر ځای دې د هیواد په سیندونو پانگونه وشي او برېښنا بندونه دې جوړ شي چې له یوې خوا به مو اوبه مهار کړي او د سوال له برېښنا به بیغمه شوي او دغو هیوادونو ته د برېښنا په بدل کې د پیسو له ورکړې بیغمه شوي یو او له بلې خوا به مو د هیواد دینتي خړوبه او ملي عوایدو له لوړېدو سره مرسته کړي وي.

۵. په هغه کړيو او احزابو یا ډلگيو چې له حکومته په بېلابېلو نومونو باج اخلي، پرې د باج بندول که پورته یاد شوي کارونه حکومت په جدیت سره ترسره کړي نو پرته له شکه چې له یوې خوا به مو د حکومت مصارف کم کړي او له بلې خوا به مو د ملي عوایدو له لوړېدو سره مرسته کړي چې ورسره به افغان حکومت هم په ځان بسيا او د پردیو له سوال کولو ساتلی وي.

پای